

Francoski premier dobil diktatorsko oblast

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Pariz, 13. apr. — Francoska vlada je danes zjutraj odobrila Daladierjev program z veliko večino.

Domače vesti

Br. Vider odpotoval na zapad
Chicago. — Glavni tajnik SNP PJ Fred A. Vider je v sredo s svojo ženo vred odpotoval z avtom iz Chicago proti zapadu na šesttedensko obiskovanje družtev SNPJ po zapadu in ob Pacifiku. Njegova prva pot je direktno v Denver, Colo., kjer bo imel svoj prvi shod prihodnjo soboto. Njegovi nadaljnji shodi v Coloradu bodo v nedeljo, 17. aprila, v Pueblu in v pondeljek, 18. aprila, v Ludlowu. Br. Vidru želimo obilo uspeha!

Novice iz Minnesote

Ely, Minn. — Te dni je umrl starši naseljenec John Plut, star 75 let in doma iz okolice Cromwellja v Beli Krajini. Tu zapušta tri sinove in dve hčeri. — Slovenski tamburaški orkester iz Pittsburgha, Pa., priredi koncert na Elyju 21. aprila zvečer. Predsednik tega orkestra je naš domačin Math L. Govže, sin pokojnega Louisa Govžeta.

Nesreča rojaka v So. Chicagu
So. Chicago. — Pred nekaj dnevi je električni vlak povozil rojaka Franka Černeta, ko se je vračal iz cerkve. To je bilo zadnji teden med hudim snežnim viharjem, vsled česar Černe ni videl vlaka. Bil je hudo pobit.

Nov grob na farmah

Willard, Wis. — Tu je umrl farmar John Trunkelj, star 87 let in doma iz Gradice pri Krki na Dolenjskem. V Ameriki je živel 45 let in pred leti je bil naseljen v Jolietu. Tu zapušta dva sinova in več vnukov ter pravnukov.

Waukeganske evsti

Waukegan, Ill. — Zadnje dni je tu umrla Neža Pogajen, stara 65 let in rojena v Bušincju pri Toplicah na Dolenjskem. V Ameriki je bila 45 let in prej je bila v Chicagu. Tu zapušta sina in hčer, v Chicagu pa brata Charlesa Medica. — Pri lokalnih volitvah zadnjo soboto je bil Jos. J. Nemančič ponovno izvoljen za šolskega odbornika.

Clevelandske vesti

Cleveland. — Te dni je umrl Mike Bukovnik, star 66 let in rojen v Tupalch pri Kranju na Gorenjskem. V Clevelandu je živel 32 let in zadnjih 30 let je delal v eni tovarni. Bil je član družstva 53 SNPJ in tu zapušta ženo, dva sinova in štiri hčere. — Naglo je umrla 23-letna Katarija Fetchik, roj. Benič, ki tu zapušta starše, tri brate in tri sestre. Rojena je bila v Clevelandu.

Nesreča v tovarni

Barberton, O. — Pri delu v tovarni se je težko ponesrečil rojak Anton Mišič, ki se zdaj nahaja v bolnišnici.

Basist Schiffrer zapustil Ameriko

New York. — Frank Schiffrer, operni basist, ki je imel pred nekaj tedni zelo uspešen koncert v Clevelandu — to je bil njegov edini koncert v Ameriki — je 6. aprila odpotoval nazaj v Evropo. Schiffrer bi bil rad nastopil s svojim petjem tudi v Chicagu in obrnil se je na uredništvo Prosvete, br. Cankarja in vsakega še na druge čikaške rojake, naj mu organizirajo koncert, ker mu pa nihče ni mogel obljubiti nič gotovega, je vsakega obupal nad Ameriko. V Združene države je prišel iz Nemčije.

Mehika ne bo vrnila zasežene lastnine

Mexico City, 13. apr. — Mehika vlada je naslovila večerjajočo noč angliškemu poslaniku, v kateri je odbila zahtevo, naj vrne zaseženo lastnino angliških oljnih kompanij prejšnjim lastnikom. Nota je bila odgovor na angliški protest, ki ga je dobila mehiška vlada zadnji petek. V protestu je bilo rečeno, da je Mehika zasedla lastnino angliških kompanij iz "političnih razlogov."

TELEFONSKI TRUST ODIRA ODJEMALCE

Cene za telefon 25% previsoke, pravi komisija

NAJVEČJI MONOPOL NA SVETU

Washington. — (FP) — Telefonske cene po vseh Združenih državah so 25% previsoke, pravi zvezna komunikacijska komisija v svojem poročilu kongresu. Poročilo se tiče American Telephone & Telegraph Co., katero je komisija preiskovala nad dve leti.

Poročilo pravi, da A. T. & T. "predstavlja največje nakopičenje kapitala in bogastva, ki je bilo kdaj v zgodovini biznisa pod kontrolo ene same privatne kompanije." Vrednost te družbe se ceni nad tri milijarde dolarjev. Direktno in indirektno kontrolira nad 200 družb, od 80 do 90 odstotkov vseh telefonov v državi in 98% telefonskih žic na daljavo in za transmisijo radioprogramov. V tovarnah, katere kontrolira, izdela nad 90% vse telefonske opreme in potrebin. Skratka: A. T. & T. ima kompletan monopol nad komunikacijsko industrijo. Vse druge družbe ne pomenijo nič, toliko kot mušica na slonu.

Komisija je odkrila dolgo verigo zlorab pri poslovanju tega industrijskega velikana. Za vse te zlorabe plačujejo konzumenti pri telefonskih cenah. Komisija pravi, ako bi bilo odpravljeno piramidiranje obratnih stroškov, bi družba lahko reducirala telefonske pristojbine za 25%.

Poročilo priporoča kongresu, naj da zvezni komunikacijski komisiji več moči za strogo reguliranje te najmočnejše privatne industrijske korporacije na svetu v svrhu, da se izloči monopolistično izkoriščanje odjemalcev.

V poročilu komisija omenja, da družba plačuje iz obratnega fonda — na račun odjemalcev članarino in prispevke raznim organizacijam, kar bi morali trpeti delničarji in ne odjemalci. Na njih račun vzdržuje tudi kompanijske unije. Omenja tudi potrebo znižanja penzije visokim kompanijskim uradnikom. Leta 1934 je devet od teh upokojenih "siromakov" vleklo povprečno po \$1050 pokojnine na mesec. Razume se, da so vsi ti "siromaki" milijonarji.

Kar se vladne regulacije same tiče, je zgodovina v zadnjih desetletjih, odkar je prišla v modo, pokazala, da je to le prava in pesek v očeh ljudstvu. "Regulacije" se niti kapitalisti že več ne branijo, ker je le v njih interesu.

Krojška unija ostane v odboru CIO

Washington, D. C., 13. apr. Voditelj Odbora za industrijsko organizacijo so na svoji seji izbrali odbore in za načelnika stanovanjskega odbora je bil imenovan David Dubinsky, predsednik krojaške unije International Ladies Garment Workers. To imenovanje je vzbudilo zanimanje v delavskih krogih, ker je prišlo po objavi poročila, da bo krojaška unija izstopila iz Odbora za industrijsko organizacijo. Dubinsky je večerjajoč zanimal poročila in naznanil, da se bo sklical sejo eksekutivnega odbora njegove unije v slučaju, da se bo konferenca CIO izrekla za formiranje federacije, ki bi konkurirala z Ameriško delavsko federacijo. V krojaški uniji je frakcija, ki agitira, da se unija vrne v Ameriško delavsko federacijo.

Anglija pospeši kupcijo z Italijo

Prijateljski pakt bo kmalu podpisan

London, 13. apr. — Italija se je že odločila, da podpiše prijateljski pakt z Anglijo, ki bo morda po izjavi diplomatov odvrnil nevarnost vojne v Evropi. Diktator Mussolini je dejal, da je Leslie Hore-Belisha, angleški zunanji minister, ki ima priti v Rim 22. aprila, dobrodošel. Namen tega obiska je utrditev zveze med Anglijo in Italijo.

Pričakuje se, da bo angleški kabinet danes odobril pakt, ki ima izpremeniti američne svetovne diplomacije in ublažiti napetost v Evropi. Pakt bo podpisan najbrž v soboto. Ko bo Hore-Belisha došel v Rim, bo to prvi obisk člana angleškega kabineta Italije po treh letih. Mussolinijevo zagotovilo, da je prihod zunanje ministra dobrodošel, je dobilo takojšen odmev v Angliji. Slednja bo šla sedaj na delo, da v Ligi narodov večlanje države priznajo podjarmljenje Abesinije po Italiji.

Angleški krogi so se podvzivali, da dosežejo sporazum z Italijo predno pride Hitler v Rim. Kadar bo Mussolini v angleško-francoskem taboru, ali če ostane nevtralen, se bo situacija radikalno izpremenila. Poljska, Rumunija, Jugoslavija in Grška se bodo najbrž spet povezale z Londonom in Parizom in os Rim-Berlin bo omajana.

Hornerjeva frakcija zmaga pri volitvah

Chicago, 13. apr. — Nepopolna poročila o rezultatu večerjajočih primarnih volitev kažejo, da je prodira frakcija demokratske stranke, katere vodja je governor Horner. Kongresnik Scott W. Lucas, kandidat za nominacijo zveznega senatorja, in okrajni sodnik Edmund K. Jarrecki, ki je ponovno kandidiral, sta prodira z večino okrog 40.000 glasov. To sta bila glavna kandidata Hornerjeve frakcije, ki je v konfliktu s čikaško demokratsko politično mašino, kateri načelujeta župan Kelly in P. A. Nash. Kandidat te mašine za zveznega senatorja je bil federalni distriktni pravdnik Michael L. Igoo, za okrajnega sodnika pa okrajni sodnik John Prystalski. Za zveznega senatorja republikanske stranke je bil nominiran Richard J. Lyons, ki je porazil svojega tekmeča W. J. Bakerja z večino 300.000 glasov.

Saljapin, ruski operni pevec, umrl

Pariz, 13. apr. — Feodor Ivanovič Saljapin, svetovnoznani ruski operni pevec, ki je nastopal v evropskih in ameriških gledališčih, je večerjajoč umrl v svojem stanovanju v Parizu. Podlegel je boleznim na ledvicah in slabokrvnosti v starosti 65 let. Zadnja dva tedna je bil v postelji. Ko je umrl, so bili pri njegovi ženi in osem otrok iz prvega zakona. Saljapin je bil rojen 13. februarja l. 1873 v Kazanu, Rusija, kot sin revnih staršev. Vsa leta se je boril z revščino, toda pozneje se je seznanil z Gorkijem, slavnim ruskim pisateljem, ki mu je pomagal, da se je izločil in postal najslavitejši operni pevec svoje dobe.

Izredno zasedanje illinoiske zbornice

Chicago, 13. apr. — Prijatelji governorja Hornerja so izjavili, da bo governor sklical izredno zasedanje državne zbornice, da razpravlja o religioznem problemu. Zasedanje se bo pričelo ob koncu tega meseca ali pa v prvih dneh maja.

Španske čete pretrgale fašistično bojno črto

Kitajska zmaga v provinci Šantung

Kitajske čete zasedle mesto Čufu po ljuti bitki

Sanhaj, 13. apr. — Zunanji vojaški opazovalci pravijo, da je japonska armada v južnem delu province Šantung v defenzivi na vsej fronti, ki je dolga 150 milj. Kitajske čete stalno naskakujejo japonske pozicije in večerjajo ponovno zasedle Čufu, "sveto" mesto, v katerem je bil rojen Konfucij, po vroči bitki, v kateri so oboji, Japonci in Kitajski, utrpli velike izgube.

Vest iz kitajskega vira javlja, da so kitajske čete obkrožile tudi mesto Jihšien, ki leži vzdolžno od proge Tientsin-Pukov železnice. Središče bojišča se je premaknilo na ozemlje pri tem mestu.

Kitajske vojaške enote ograjajo japonske komunikacijske zveze v provinci Šantung in ovirajo transportacijo živil in bojne opreme. Poročila javljajo vroče bitke med Kitajci in Japonci v Tsinanu in drugod v centralnem delu province Šantung. Vojne operacije so bile večerjajo obnovljene tudi na ozemlju ob Rumeni reki v provinci Honan.

Kitajsko poročilo se glasi, da so guvernerske enote okupirale Puhsien v provinci Šansi na drugi strani Rumene reke. S tem je bila odstranjena nevarnost, da bi Japonci prekoračili reko ob tej strateški točki.

Kitajske topniške baterije so večerjajo bombardirale Caotsum, važno železniško križišče v provinci Šansi, dočim japonsko poročilo pravi, da je padlo čez 1500 kitajskih vojakov v bitki v južnem delu province Šansi. Največje izgube so Kitajci utrpli v bitki pri Menghsienu.

Japonski letalci so večerjajo napadli z bombami kitajsko letališče pri Hankovu, toda niso napravili posebnih škod.

Vladeck o potrebi delavske sprave

Green odklonil pomoč Delavski ne strankarski ligi

New York — (FP) — "Amerika ne bo dobila splošne delavske stranke in ne močnih delavskih političnih organizacij, dokler ne bo konflikt med Ameriško delavsko federacijo in Odborom za industrijsko organizacijo likvidiran." To je bil komentar B. C. Vladeck, voditelja večine v newyorški mestni zbornici in člana eksekutivnega odbora Ameriške delavske stranke, potem, ko je William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, izjavil, da njegova organizacija ne bo podpirala Delavske ne strankarske lige.

Ameriška delavska stranka je pridružena ligi in v zadnji volilni kampanji je podpirala župana La Guardiaja. Večina unij CIO in ADF je dala županu oporo, dasi so nekatere unije ADF funkcionirale neodvisno od Ameriške delavske stranke v kampanji. Jeremiah T. Mahoney, kandidat za župana na listi tammanitske demokratske mašine, je dobil podporo pri Mednarodni zvebi pristaniških delavcev, katere predsednik je Joseph P. Ryan.

Vladeck je rekel, da je mir v delavskem gibanju glavni pogoj pri gradnji močnega delavskega političnega gibanja. Če ne bo prišlo do sporazuma med obema taboroma in se bodo voditelji ADF

Lojalisti zasedli hribe pri Valliboni

BOMBARDIRANJE FAŠISTIČNIH POZICIJ

Hendaye, Francija, 13. apr. — Španske vladne čete skušajo zabiti zagozo v severnovzhodnem kotu Katalonije, ki so ga zasedli fašisti. V nekaterih krajih so že pretrgale fašistično bojno črto, da prisilijo fašiste na umik s pozicij, ki so jih zasedli v ofenzivi, katera se je pričela pred več tedni.

Z ozemlja v južnem sektorju, ki tvori ozek pas, kateri veže Katalonijo z drugimi teritoriji lojalistične Španije, prihajajo konfliktna poročila. Tu so v teku ljute bitke in obe strani poročata o uspehih.

Legije Maročanov, katerim poveljuje general Juan Yague, so v defenzivi na teritoriji južnozahodno od Leride, mesta, ki so ga fašisti okupirali zadnji teden. Vladne čete, s katerimi sodelujejo letalci, naskakujejo fašistične postojanke. Letalci so večerjajo obstreljevali fašistične čete in jih prisilili na umik, narkar so milijniki zasedli vialne pri Valliboni in s tem dobili kontrolo nad cesto, katera vodi iz Morelle do Sredozemskega morja. Fašisti zanikajo poročila o zmagi lojalistov v tem sektorju in pravijo, da so čete, katerim poveljuje general Garcia Valino, okupirale vas Beceito v gorovju v bližini Tortose.

Na skrajni severni fronti je ojačena vladna armada zasedla pozicije v hribih in ustavila prodiranje sovražnika. Poveljstvo lojalističnih čet je ustanovilo svoj glavni stan v Puigcerdi v bližini Tortose.

Na skrajni severni fronti je ojačena vladna armada zasedla pozicije v hribih in ustavila prodiranje sovražnika. Poveljstvo lojalističnih čet je ustavilo svoj glavni stan v Puigcerdi v bližini francoske meje, na nasprotni strani francoskega mesta Bourgmadame.

Kampanja steklarske unije uspešna

Columbus, O. — Steklarska unija CIO je od februarja ustanovila sedem novih krajevnih unij v šestih državah — v Streatorju in Utici, Ill., Kingsportu, Tenn., Washingtonu, Pa., Cincinnatiju, O., Wheelingu, W. Va. in Crystal Cityju, Mo. Paul Fuller, načelnik unije, pravi, da je organizatorična kampanja uspešna kljub depresiji in da med steklarskimi delavci vlada veliko zanimanje za unijo CIO. Najbolj trd oreh za unijo je bilo mesto Crystal City, kjer se je steklarna smatrala za antijunsko trdnjavo, toda je končno le padla.

Stavka jeklarskih delavcev končana

Muncie, Ind. — Stavka v tovarni Indiana Steel & Wire Co. je bila preklicana, ko je kompanija naznanila, da bo priznala unijo in sklenila pogodbo. Čez tristo delavcev je bilo prizadetih v tej stavki.

In CIO še nadalje pripravljajo, ne bodo delavci zgradili svoje stranke. Vladeck je upravitelj newyorškega židovskega dnevnika Forwarda in intimen prijatelj Davida Dubinskega, predsednika oblačilne unije International Ladies Garment Workers. Ta unija je večerjajo v Odboru za industrijsko organizacijo, toda Dubinsky je v zadnjih tednih že večkrat urgiral spravo med obojema taboroma.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)
V MARIBORU PRIJELI VELIKEGA SLEPARJA
Pet let je preživel v Mariboru od samih sleparij, izdajajoč se za milijonarja in konzula. — Obiljubljaj je banskim upravi in mariborski občini milijonska posojila — pa ne premore niti belica

Veliko senzacijo je zbudila v Mariboru novica, da je policija aretirala nekega Jensa von Klaussa, kavalirja, ki je več let živel v Mariboru in je veljal za konzula in milijonarja. Neke, ki mu je bil Klauss dolžan, je zaprosil policijo, naj vzame Klaussa potni list. Policija je policala Klaussa in ga zasilila Rezultat: aretacija.

Mariborska javnost, zlasti "boljši" krogi, so dobro poznali tega pl. Klaussa, saj so kar tekmovali med sabo, kdo bo postal njegov večji prijatelj. Z mnogimi papirji, ki pa so najbrže ponarejeni, je razširil po Mariboru prepričanje, da je bil res konzul, da ima res v Nemčiji velika posestva in mnogo hiš, kakor je govoril, in da ima dobre zveze z našo vlado pa tudi z zamejskimi finančnimi skupinami, saj je nameraval dobiti mariborski občini in ljubljanski banki upravi milijonska posojila po nizkih obrestih, hkrati pa je kupoval dva največja zagrebška hotela "Eksplanade" in "Milinov". Če je to takšen gospod, mu je seveda treba zapeti: in tako je von Klauss lebo živel od samih posojil vsa zadnja leta v lahkomišelnem Mariboru. Zdaj pa se je izkazalo, da gre za navadnega, a prebrisane sleparja.

Jens von Klauss je prišel v Maribor leta 1933. Njegov nastop je kazal svetovnjaka, oblet bogatstva, govoril je, ki je najen obetavi zviška, pa vendar prijazen. Taki ljudje imajo pol sreče na svoji strani. Von Klauss je postal v Mariboru takoj znan in spretno je razširil govorice, da ima težke milijone, da je prišel v Maribor z načrti, ki pomenijo blagoslov provincialnemu mestu, in da ima dobre zveze pri nas in zunaj. Da jih ima zunaj, to pomeni še kaj več! Ljudje so se kmalu gnetli okrog njega. Zgodilo se je, kakor se običajno zgodi v takih mestih državnih sleparjem, ki hlinijo denar in velike načrte, kako postaviti se mesto na glavo: boljši gospodje in gospe so kar tekmovali, kdo se bo kavalirju bolj prikupil. Saj jim zagotovi boljši tujec lahko čedno službo, to bo uredil svoje velikanstvo. Von Klauss jim je govoril, da je oz. da je bil danes konzul. O svojem življenju je govedal naslednji roman: kojen je bil v Rigi, študiral diplomatsko šolo v Peterburgu, bil ruski konzul v Sibiriji, po prevratu pa prišel v Berlin in bil iz boljševiske Rusije prelo premoženja, tako da je v Berlinu lahko kupil nič manj kakor 14 hiš in na Bavarskem velezniki rudnik. Zakaj pa je potem prišel kar na lepem v Maribor? I no, rad bi plasiral svoj denar v Jugoslaviji, predvsem pa hoče osrečiti Maribor. Hkrati pa je danski, oziroma ruski, doma nemški "gospodarski konzul" s posebnimi nalogami, ki so se dokazal, da govori nemško, so snemali pred njim loboke in se priklanjali do tal.

Dokazal pa jim je resničnost svojih navedb tako: kupil je rudnik Zbelovo pri Poljčani. Ta rudnik ne obratuje. Dal zanj — tako je govoril — dva milijona. Verjetno pa je, da je bil — seveda z izposojenim denarjem — le rudosledne pravice, kar pa ni tako drago. Imel je neke papirje v rokah, in s tem papirji je tudi neverjetne Toade prepričal o svojem bogatstvu.

Potem pa je začel sleparije na veliko. Visek predznosti je bilo to, da je mariborski občini in banki upravi v Ljubljani ponudil posojilo, in sicer prvi 70 milijonov, niti pare manj, banskim upravi pa kar več sto milijonov, po 4 in pol % obresti. Pooblaščen ugodna, saj je treba za

Pressman v pismu. Konflikte izvajajo prvi, ker mislijo, da ta zakon ne velja zanje. Odnosaji med mornarji in delodajalci se bodo izboljšali, če bodo parobrodne družbe priznale, da imajo delavci na podlagi tega zakona pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja."

Bivša Američana aretirana v Moskvi
Moskva, 12. apr. — Michael D. Aisenstein in njegova žena, ki sta prišla v Rusijo iz Californije in sta postala ruska državljana l. 1936, sta bila aretirana. Aisenstein, ki je po poklicu inženir, je bil uposlen v neki ruski tovarni. Policija, ki ju je aretirala, ni hotela povedati, česa sta obtožena.

Češkoslovaška se bo branila

Borba hitlerjevcev za združitev z Nemčijo

Praga. — (FP) — Ali izbruhne nova vojna v Evropi? To je vprašanje zdaj, ko je zadnja demokratska republika v centralni Evropi v nevarnosti nacijske invazije.

Armada 100.000 nemških vojakov, motorne kolone in veliko število bombnih letal je koncentriranih v bližini meje Češkoslovaške, ki je izvajala svojo svobodo in neodvisnost s pomočjo ameriškega ljudstva. Hitler je okupiral Avstrijo in njegov pogled je zdaj uprt na Češkoslovaško, kjer njegovi pristaši med sudetskimi Nemci vodijo boj za združitev z Nemčijo.

Hitler je dobro vedel, da bi plebiscit, ki ga je odredil avstrijski kancelar Schuschnigg pred svojo kapitulacijo, pokazal, da je večina avstrijskega ljudstva proti nacizmu, zato ga je preprečil z ultimatom, kateremu je sledilo vkrakanje nemške armade v Avstrijo. Schuschnigg se je v zadnjem momentu posrečila mobilizacija vseh antinacijskih sil v deželi. Prvi po tragičnih dogodkih v februarju l. 1934, ko je kancelar Dollfuss strmoljavil socialistično administracijo na Dunaju z oboroženo silo, so se delavci svobodno gibal na ulicah. Na svojih suknjah so spet nosili znake svojih organizacij, ki jih je prej vlada razpustila.

Potem, ko je vse kazalo, da bo ljudstvo imelo priliko, da javno pove, da odklanja "nacifikacijo" Avstrije, se je Schuschnigg ustrašil Hitlerjeve pretnje in prekladal plebiscit. Delavci so razorožili in sledila je kapitulacija.

Hitler namerava zgraditi nov imperij, ki bo vključeval vse Nemce. V ta imperij bodo spadali tudi Nemci, ki živijo v Češkoslovaški, da se Hitler po okupaciji Avstrije izjavil, da se ne jense ali ukradene. Marsikateri "boljši" Mariborčan je bil seveda ob tej aretaciji poparjen, saj so posojali Klaussu razne zneske. Pod 10.000 din si sploh ni izposojeval, zato se priklajajo oškodovanci s terjatvami do 50.000 din, neki zagrebški industrijec pa je javil, da je "danskemu konzulu" Klaussu posodil "samo" 180.000 din. Jetniški pazniki pravijo, da se je "konzul" v zaporu takoj znašel in da je očitno, da pozna dobrega jetniški red, znanenja, da najbrže ne sedi prvič za jetniškimi zapahi.

Francija in Anglija sta imeli štiti Avstrijo, a sta jo zapustili. Vprašanje je zdaj, ali bosta protektirali Češkoslovaško? Nobenega dvoma ni, da se bo Češkoslovaška branila, a gotovo je, da bo podlegla, če ji druge države ne priskočijo na pomoč.

Čevljarji zmagali v kratki stavki v New Yorku

New York. — Po dvadnevni stavki je tukaj kapituliralo 12 čevljarjskih družb, ki so pristale na zaprto delavnico, skrajšanje delovnika s 44 na 40 ur na teden in zvišanje minimalne plače. Pogodbo so podpisale s United Shoe Workers of America (C. I. O.). V stavki je bilo prizadetih 3500 delavcev, od katerih je 25% zaslužilo le \$6 do \$7 na teden. Pogodba določa \$12 minimalne plače za začetnike.

SLOVENSKA NARODNA POUPORNA JEDNOTA
Izda svoje publikacije in se ponekod list Prosveta na horisti, ter potrebuje agitacije svojih društev in članstva in se propagando svojih del. Nikakor pa ne se propagando drugih podpornih organizacij. Vse organizacije ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorni dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj ne se podliježe lista Prosveta.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)
Ker so operne predstave med ameriški jugoslovani zelo redke pojav in ker ne bomo imeli vsled ogromnih stroškov morda nikdar več priliko slišati našo opero v Detroitu, vam toplo priporočamo, da posetite to predstavo, za kar vam ne božal. Bodimo zavedni in ponosni na našo glasbo, kakor so drugi narodi. Moč drame in pesmi je namreč gonilna sila vsakega naroda. In kadar izraža drama in pesem resnico in lepoto, tedaj služi plemenitemu namenu: izobrazbi, ki je človeku zvezda vodnica.

Opomba: — V petek, dne 15. aprila ob 7.15 zvečer poje tukajšnji pevski zbor "Slavulj" na največji radio postaji v Michiganu WWJ dve ariji iz opere "Zrinski", in sicer orientalski ples in znano "U boj". Torej pozor! — Publicistični odbor.

Kulturno gostovanje v Detroitu
Cleveland. — Na velikonočno nedeljo 17. aprila gostuje sam. "Zarja" na odru Orchestra halke v Detroitu s hrvaško zgodovinsko opero "Nikola Šubić Zrinski" na pobudo tamkajšnjih rojakov. Že večkrat nas je namreč v pogovorih kdo podrezal, zakaj ne gremo sam. "Zarjani" kdaj uprizarit katerega opernega dela v druge naselbine, tudi iz naselbin se je slišalo, da bi radi čuli petje sam. "Zarjanov", o katerih se je zadnjih deset let precej govorilo in pisalo. Toda zavedali smo se, da s tako veliko skupino iti na dolgo pot, dobiti primerno dvorano, orkester itd., ni nobena malenkost. Letos pa slavi naš Cleveland desetletnico slovenske opere in smo se zavzeli, da podvzamemo ta korak in želja mnogih se bo zdaj uresničila v Detroitu. Na pobudo zavodnega kulturnega delavca in bivšega clevelandskega igralca Frank Cesna se je namreč organiziral v Detroitu obširen pripravilniški odbor, ki je najel dvorano, preskrbel orkester in prevzel agitacijo ter prodajo vstopnic za uprizaritev pretresljive zgodovinske opere "Nikola Šubić Zrinski" v nedeljo 17. aprila v Orchestra halli ob 3. popoldne.

V zadevnem odboru so sledeči: predsednik Frank Cesen; tajnik Thomas Chulig; blagajnik John Marelich in finančni tajnik Joseph Korach. V publicističnem odboru so Thomas Chulig, Frank Cesen, Thomas Chichek, Math Goret, Paul Vidušič; v odboru za oglaševanje Frank Stroman, Jacob Kapel, Peter Kelly, Steve Pavkovich, Paul Vidušich in Joseph Smaltz; v nadzornem odboru William Zobec, Raymond Travnik in Math Korach. Sodelujoča društva v tej kulturni akciji so: Young Americans SNPJ, Sokol SHZ, dve društvi KSKJ, Daljnogled SNPJ, Savinjska dolina SSPZ, Wolverines SNPJ, gospodinjki odsek SND, Novo življenje IOW, pevski zbor "Naprej" in Slovenski delavski dom. Dalje hrvaška društva: Zora HBZ, Zvijezda HBZ, Abraham Lincoln HBZ, E.S.L. CFU, Hrabri granicari HBZ, Hrvatska žena br. 12, Hrvatska žena, Katarina Zrinski, Hrvatski ameriški gradjanjski klub, Dalmatinski kulturni klub "Jadran", hrvatski pjevački zbor "Slavulj", hrvatski klub "Matija Gubec", dramski zbor "Iskra", Prosvjetni radnički savez, hrvatska sekcija koprničakova velikansega uspešništviste partije, IWO 4288 in Hrvatsko kolo.

Iz tega je razvidno, da je akcija dobro zasnovana in da je ha. Poleg navedenih društev jih je tudi nekaj, ki sicer niso uradno pripravljena, njih članstvo pa je agilno na delu s prodajo vstopnic in z agitacijo.

Da je opera "Nikola Šubić Zrinski" takega kova, ki zasluži priznanje in sloves ne le med nami, temveč tudi med svetom, je dočaz njen skladatelj Ivan Zajc, s čigar življenjem in delom je dobro, da se tudi mi pobliže seznanimo. Ivan Zajc se je rodil v Reki dne 2. avgusta 1832 in je umrl v Zagrebu dne 16. decembra 1914. Ko je bil star šele šest let, je imel že koncert v Reki, a z dvajsetim letom je že skomponiral prvo opero. Od leta 1849 do 1855 je poučeval glasbo na milanskem konservatoriju v Italiji, kjer je bila tudi proizvajana njegova opera "Tirolese". Potem

je bil nekaj časa dirigent gledališkega orkestra v Reki, nakar se je leta 1862 preselil na Dunaj. Tu so bile proizvajane njegove prve operete, med katerimi so "Momei na brod", "Lazaroni", "Boičiska vjestica". Dunajčanom je postal Zajc najbolj priljubljen glasbenik. Ampak njegovo srce je bilo za njegov hrvaški narod in toliki meri, da je leta 1869 prevzel upravo glasbenega zavoda in gledališkega orkestra v Zagrebu, kjer je kot direktor vzgajal celo generacijo glasbenikov in opernih pevcev. On je bil prvi direktor in ustanovitelj stalne zagrebške opere in organizator ter iniciator resnega muzikalnega življenja na Hrvaškem. Naklonjen je bil stilu italijanske opere belcanto, in v zvezi temu, da mu ni uspelo ustvariti specifičnega glasbenega izražanja, je vendar s svojim umetniškim izražanjem ustvaril bogato glasbeno literaturo obsegajočo preko 1.200 komadov. Zlasti se je odlikoval po svojih patriotičnih operah, kot so "Nikola Šubić Zrinski", "Ban Leget", "Lizinka", "Prvi grijeh" in po operah "Boičiska vjestica", "Momei na palubu" in "Mali Divljan". Vsega skupaj je spisal 29 oper in operet, 60 kantat, med katerimi so najbolj znane "Dolazak Hrvata" in "More", okrog 40 overtur ter drugih orkestralnih del, koračnice, plesov, popevk itd.

Ko enkrat vemo vse to, je nam Slovincem lažje razumeti, zakaj so bratje Hrvati na instrumentalni glasbi tako bogati. Baš možje, kot je bil Ivan Zajc, so pripravili tla za svetovne umetnike, kot so Zlatko Baloković, Zinka Milanov, Dragan Culić in drugi. Seveda ima skladatelj Ivan Zajc, zlasti pa njegova opera "Nikola Šubić Zrinski", tudi za nas Slovence skoro isti pomen kot za brate Hrvate. Kakor oni, tako so se morali tudi Slovenci boriti proti Turkom, zato lahko smatramo, da je z oveko večješenjem junaštva "Zrinskega" ovekovana tudi hrabrost in žilavost naših kmetov in naših Turčianov, ki so kakor Zrinski branili domovino pred turškimi vpadi.

Ker se bo s to izredno glasbeno prireditvijo postavilo dobro ime Slovincem in Hrvatom v Detroitu in Clevelandu takorekoč na tehtnico, je nadvse važno, da je prireditev uspešna s pevskvega in finančnega stališča. Večje število Clevelandčanov, ki se zavedajo velikega kulturnega pomena tega izrednega gostovanja zbora sam. "Zarje", gre z nami v Detroit v privatnih avtomobilih in s skupino pevcev na busih.

Slovenski delavci, podjetniki in trgovci, katerim dopušča čas in sredstva, pridružite se v čim večjem številu, podprite naše prizadevanje, da damo slovenski Cleveland "na mapo" kot največjo in najbolj zavedno slovensko naselbino v Ameriki! Oni, ki gredo z lastnimi avtomobili, naj se ustavijo v Detroitu kar pred Slovenskim delavskim domom na 437 South Livernois ave. Torej vam ne bo treba voziti v osrčje Detroita, pač pa zavijte; ko privozite po West Fort st. do Livernois ave., na desno, od koder je samo dva bloka do dvorane, kjer bo naš glavni stan in zbirališče.

Torej vsi z nami v Detroit, da praznujemo tam skupno veselo velikonco! Naj bo to tudi velikonco našega kulturnega vstajenja! Na svidenje v Detroitu!

Za samostojni zbor "Zarja": Mary Ivanush, članica društva "Comrades" 566 SNPJ.

Desetletnica dramskega društva "Slovenija"

Barberton, Ohio. — Tukajšnje tovarne obratujejo komaj 25%, in to povsod, od največjih gumijevih izdelkov do najmanjših balončkov. Kakor izgleda sedaj, so se zedinili kapitalisti in narava. Bilo je nekaj tako lepih dni in delo je oživeło po vrtovih, dne 7. aprila je pa bilo vse v snegu in ledu. Pokrilo je tudi našo plebejsko solato regrat, ki smo ga tako z veseljem nabirali.

Člani dramskega društva "Slovenija" se pripravljamo za našo prireditev, ki bo na 17. aprila točno ob 3. popoldne, četudi je vreme od vraga. Ljudje nam pomagajo in kupujejo vstopnice ter nam dajejo pogum še za nadaljnjih 10 let. Omeniti moram, da

D. J. Shields, župan v Johnstownu, Pa., ki je pomagal pri razbijanju stavke jeklarskih delavcev proti Bethlehem Steel Corp.

"Slovenija" praznuje sedaj 10-letnico obstanka, zato je tembolj veselo vse. Tudi igra bo uprizorjena in druge točke. Vabimo vse ljubitelje iger in petja, da nas posetijo in nam s tem pokažejo, da so naših misli. Dram. društvo "Slovenija" je v zadnjih 10 letih uprizorilo že več lepih iger: "Divji lovec", "Miklova Zala", "Krivoprišečnik", "Stari grehi", "Reveček Andrejček", "Hrbtnica", "Grobovi bodo izpregovorili", "Mlinar in njegova hči", "Razbojnik Guzaj", "Rdeče rože" in še veliko drugih. "Glavni dobiček" je bila zadnja igra, ki je uspela prav dobro; prešli smo jo od Prosvetne matice, ker smo člani P. M. in jo priporočamo vsem društvom in organizacijam.

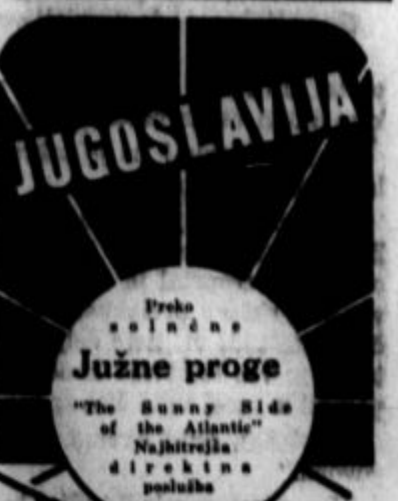
Za 10 letnico smo si izbrali šaloigro "Micki je treba moža". Zakaj? Zato, ker žalostni in skrbilni smo vedno v teh časih. Veseli bomo pa na velikonočno nedeljo, ko bomo gledali, kako mlada dekleta in fantje znajo videti očeta, da se poroče. Le pridite pogledat Janeza in Micko, kako sta kunišča; če bi bili vsi tako, bi se koleša v zakonu mnogih drugače obračala.

Vabimo vse iz Barbertona, Akrona, Rittmana, Woosterja, Warrenna, Cantona in Girarda. Nobenemu ne bo žal. Vstopnina je 35c. Za vse drugo skrbí odbor. Mary Šuštaršič, članica.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Poljski profesor dobil tri leta zapore

Varšava, Poljska, 12. apr. — Profesor Stanislaw Civinski je bil spoznan za krivega, da je v članku, ki ga je objavil v listu Dzienik Wilenski, žalil spomin Pilsudskega, pokojnega diktatorja Poljske, in sodišče ga je obsodilo na tri leta ječe. Odvetniki profesorja so naznanili, da bodo vložili priliz proti obsodbi.

JUGOSLAVIJA
Preko atlantika
Južne proge
"The Sunny Side of the Atlantic"
Najboljše direktno poštasto

Tu so briljantna "Slovenska glasila" združena vseh posrednih odbojnih JUŽNE PROGE s pradednostljivo udobnostjo in postajo svetovno slavnih italijanskih parnikov. Znanje življenja za potnike ali zabavo na solnčnih krovih, vse obrabljeno zadovoljstvo in sveže, daje vso priliko utika vse zabave na oceanem potovanju. Turistne in trgove, razreda udobnosti na vseh parnikih vam nudijo velike moderne kabine, idelne obdobje, luksuzne družabne sobe, fine hrane in sklenjena postolaba.

VULCANIA SATURNIA
direktno v Jugoslavijo
7. MAJA, 21. MAJA, 21. JUNIJA, 4. JULIJA, 28. JULIJA
REX C. DI SAVOIA ROMA
Preko Genova—18. APR., 22. APR., 26. APR., 10. MAJA, 24. MAJA.
Za pojasnila obrnite se na specializirane agente, ali na urad Italijanske Linijske
333 N. Michigan Ave., Chicago

ITALIAN LINE

Naznanilo in zahvala

Potrtega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je preminul naš oče in soprog moj

PRIMOŽ PUST

Umrl je 3. marca 1938 po dve leti in pet mesecev trajajoči boleznii v starosti 69 let. Doma je bil s Dolenjskimi pri Ribnici—po domače se je reko pri Erzarjevih. Pogreb se je vršil 7. marca t. l. po katoliškem obredu na Sv. Paula pokopališče. Tem potom se najlepše zahvalimo vsem, ki so ga za časa njegove boleznii obiskovali, vsem, ki so ga obiskali ob mrtnemskem odru in čuli pri njemu in vsem, ki so ga spremlili k mirnemu počitku na zadnji poti do groba. Srčna hvala vsem darovalcem krasnih vencev in cvetlic, s katerimi ste okrasili kredo in hvala tudi za darove za mado. Lepa hvala pev. zboru "Ilirija" za zapete žalostinke na predvečer pogreba. Lepa hvala vsem za pismena in hrzovajno poslana sožalja. Lepa hvala gospodu za obloke in obrede. Hvala vsem, ki ste dali na razpolago svoje avtomobile in vozili brezplačno v sprevedu na pokopališče, ter hvala pogrebemu zavodu Jos. Zele in sinovi za dano pomoč in za lepo vreditev pogreba. Iskrena hvala S. N. P. Jednoti za izplačano bolnišnično podporo in za hitro izplačitev posmrtnine. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki ste nam na en ali drugi način pomagali in nas tolažili v uri žalosti. Tebi, ljubljani soprog in oče naš, pa želimo v globoki žalosti, počivaj v miru v hladni ameriški zemlji po Tvojem dolgem trudopolnem delu in trpljenju, ki si ga moral prestati v svojem življenju—žalostno ostali: Johana Pust, sopraga. Hčere Jennie so doma, Mary omožena Matoh, Justina omožena Verše, Frank in Edward vnuka in Janet vnukinja. Sestra in svak Neža in Anton Pogorelec v Lorain, O. V stari domovini Prant Pust, bratrance in še več drugih sorodnikov tukaj in v domovini. Johana Pust, Cleveland, Ohio.

V Jugoslavijo SAMO 7 DNI
če potujete na ekspresnih parnikih:
BREMEN • EUROPA
Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven zajamej udobno potovanje do Ljubljane
Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:
COLUMBUS
HANSA • DEUTSCHLAND HAMBURG • NEW YORK
Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga.
Strokovnjaški nasveti glede vizejev za priseljence in obiskovalce.
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
120 W. Randolph St. Chicago, Ill.
HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opitjem — Prevodilci Vladimir Levčič

Ivana Fjodoroviča je najbolj razjarjal ta svojeglavo predznanje, ki ga Smerdjakov v svoji trdovratnosti ni hotel opustiti.

"Ti si tisti, ki ga je ubil!" je vzkliknil zdajci. Smerdjakov se je prezirljivo nasmehnil.

"Da ga nisem jaz ubil, to sami prav dobro veste. In mislim, da je s pametnim človekom o tem vsaka beseda odveč."

"A zakaj, zakaj se je takrat oglašila v tebi taka sumnja name?"

"Kakor vam je že znano, edino iz strahu. Zakaj takrat sem bil v takem položaju, da sem od strahu trepetal in vsakogar sumnil. Tudi vas sem sklenil preizkusiti, zakaj, sem si dejal, če imate tudi vi tisto željo kakor vaš bratec, tedaj je vse te stvari konec in jaz sam bom poginil z vami vred kakor muha."

"Poslušaj, pred dvema tednoma si drugače govoril."

"Prav to sem mislil tudi v bolnici, ko sem govoril z vami; menil sem le, da boste razumeli brez nepotrebnih besed in da sami ne želite odkritega razgovora, ki ste tako pameten človek."

"Viš ga! Toda odgovori, odgovori, na tem vztrajam: s čim, le s čim sem mogel takrat zbuditi v tvoji podli duši to sumnjo, ki je zame tolikanj poniževalna?"

"Da bi ga ubili — sami tega nikakor niste bili zmožni in tudi hoteli niste; a da bi ga ubil kdo drugi — to ste hoteli."

"In kako mirno, je kakor mirno mi to govoril! Tak čemu pa naj bi bil hotel, čemu vrača neki?"

"Kako čemu vrača? Kaj pa dediščina?" je Smerdjakov strupeno in kar nekam maščevalno prestregel besedo. "Po vašem očetu bi vam vendar utegnili pripasti, vsakemu izmed treh bratov, do malega štirideset tisoč, če ne morebiti še več; če bi se bil pa Fjodor Pavlovič takrat oženil s to damo, z Agrafo Aleksandrovo, tedaj bi bila ta že gledala, da bi bila takoj po poroki prepisala vse denar nase, zakaj ona je vse prej ko neumna, in tako ne bi bila ostala vsem trem bratcem niti dva rublja zapuščine po očetu. In, mar je takrat še dosti manjkalo do svatbe? Na lasu je visela vsa stvar: tej dami je bilo treba samo takole z mezinčkom treniti pred njimi pa bi bili še tisti mahi z izbleknjenim jezikom stekli za njimi v cerkev."

Ivan Fjodorovič se je mukoma udrlal.

"Dobro," je rekel nazadnje, "kakor vidiš, nisem planil po koncu, nisem te pretepel, nisem te ubil. Govori dalje: po tvojem menju sem bil tedaj določil brata Dmitrija, da to stori, nanj sem se zanesel, je-li?"

"Kako se ne bi bili zanesli nanje! Zakaj če bi ga oni ubili, bi izgubili vse plemiške pravice, čine in imetje in bi morali iti v pregnanstvo. Njihov delež po očetu bi tedaj vendar ostal vam in vašemu bratu Alekseju Fjodoroviču, vsakemu pol, ne več po štirideset, ampak kar po šestdeset tisoč bi prišlo na vsakega izmed vaju. Po tem kakem ste se takrat brezpogojno zanesli na Dmitrija Fjodoroviča?"

"Nu, veš kaj, potrpečljiv sem s teboj! Poslušaj me, nepridiprav: če bi se bil takrat na koga zanesel, bi se bil pač gotovo zanesel nate, ne na Dmitrija, in, kolnem se ti, celo slutil sem neko podlost s tvoje strani... takrat... spominjam se svojega dojma!"

"In tudi jaz sem takrat za trenutek pomislil, da se zanesete tudi name," se je porogljivo namuznil Smerdjakov, "tako da ste se prav s tem takrat še bolj razkrinkali pred menoj, zakaj če ste kaj slutili zastran mene in ste o benem odpotovali, je bilo to po tem kakem toliko, kakor da ste mi rekli: zdaj lahko ubijete očeta, jaz te ne bom oviral."

"Podleš! Tako si me razumel!"

"In vse zaradi te Čermašnje. Lepo vas prosim! Odpravljate se v Moskvo, a vse očetove prošnje, da bi se peljali v Čermašnjo, ste od-

bili! In zaradi ene same moje neumne besede ste mahoma pristali! In kaj vam je bilo takrat treba pristajati na to Čermašnjo? Če niste šli v Moskvo, ampak ste se brez povišja zaradi ene same moje besede peljali v Čermašnjo, ste po tem kakem nečesa pričakovali od mene."

"Ne, kolnem se, ne!" je zavpil Ivan škripaje z zobmi.

"Kako da ne? Narobe, za tiste moje takratne besede bi me bili morali kot sin svojega očeta brez nadaljnjega predati policiji in preteptati... ali pa vsaj kar tam na mestu nabiti po ustih, ne pa tako kakor vi, prosim vas, ki se niste niti malo razsrdili, ampak ste takoj prijazno do pičice izpolnili mojo prebadačo besedo in se odpeljali, kar je bilo že povsem grdo, zakaj spodobilo se vam je, da bi bili ostali in branili očetovo življenje... Kako naj ne bi bil ničesar sklepal po tem?"

Ivan je sedel s pestmi krčevito uprtimi v kolena in mrko gledal.

"Da, škoda je, da te nisem nabil po ustih," se je trpko nasmehnil. "Na policijo te takrat nisem mogel vleči: kdo bi mi bil verjel in na kaj bi se bil mogel sklicevati, nu, a po ustih... uh, žal mi je, da se nisem spomnil; razbijanje gobcev je sicer prepovedano, a vendar bi bil napravil iz tvoje figure kako."

Smerdjakov je malone z naslodo gledal nanj.

"V navadnih primerih življenja," je izpregovoril s tistim samozadovoljnopoučnim glasom, s katerim se je nekateri prepričal z Grigorijem Vasiljevičem o veri ter ga dražil, stoječ za mizo Fjodora Pavloviča, "v navadnih primerih življenja je razbijanje gobcev dandanes res po zakonu prepovedano in vsi so jih že prestali razbijati, nu, toda v izjemnih primerih življenja jih ne samo pri nas, ampak na vsem svetu, ne izvemaj niti francoske republike, ki je najpopolnejša, še vedno razbijajo kakor za Adamovih in Evinih dni in tudi ne bodo nikoli prestali — vi pa se takrat v izjemnem primeru niste upali tega storiti."

"Mar se učiš francoskih besed?" je Ivan pokimal na zvezek, ki je ležal na mizi.

"Zakaj se jih pa ne bi učil, da s tem pomorem svoji naobrazbi, ko mislim, da bom imel nemara tudi jaz kedaj priliko bivati v teh srečnih krajih Evrope."

"Čuj me, izvržek," je Ivan blisnil z očmi in ves vzdrgetal, "tvojih obdolžitev se ne bojim, izpovej zoper mene kar hočeš, in če te nisem zdajle do mrtvega pretepel, sem ti prizanesel samo zato, ker te imam zaradi tega zločina na sumu in te hočem spraviti pred sodišče. Razkrinkal te bom še, kdo si."

"Jaz pa mislim, da je bolje, če molčite. Kaj pa morete navesti zoper mene v moji popolni nedolžnosti in kdo vam bo verjel? Samo, če pa pričnete, tedaj bom tudi jaz vse povedal, zakaj kako naj se ne bi branil?"

"Ali meni, da se te zdaj bojim?"

"Tudi če na sodnji ne bodo verjeli vsem mojim besedam, ki sem vam jih zdaj govoril, jim bo pa obštevno verjelo in vas bo sram."

"To pomeni apert toliko kakor: 's pametnim človekom se je tudi zanimivo pomeniti' — a?" je zakrkljal Ivan.

"V črno ste izvolili zadeti. Kar pametni bodite."

Ivan Fjodorovič je vstal, ves tresoč se od ogorčenja, oblekel površnik in naglo odšel iz izbe, ne da bi še kaj odgovoril Smerdjakovu, da, niti pogledal ga ni več. Hladni večerni zrak ga je osvežil. Mesec je jasno sijal z neba. Strašna mora misli in občutkov je vrela v njegovi duši. "Ali naj grem in takoj naznanim Smerdjakova? Toda kaj naj rečem, saj je vendarle nedolžen. Narobe, on sam bi naznanil mene. In res, zakaj sem se takrat prav za prav peljal v Čermašnjo? Čemu, čemu?" se je vpraševal Ivan Fjodorovič.

(Dalje prihajajo.)

prej sem si kupil neko staro hišo z malim vrtičem in pričel s čevljarako obrtjo na svojo roko, ampak ni šlo. Na vse strani, kamor sem se ozrl, je bilo treba denarja. Valed tega sem moral misliti na ženitev, da vsaj večje obveznosti poraynam. To delo so ženske kaj hitro opravile in izvedle, katera ima doto, kajti šlo je pač za denar. Tisto podrtijo sem kupil skoro brez denarja. Samo 50 kron sem vplačal, pa še te mi je dal oče za doto od svoje hiše. Med tem časom je namreč oče kupil parcelo zemlje in postavil hišo, katero pa je pravzaprav založil moj brat s svojim delom in zaslužkom. To je bilo takrat, ko sem bil v Trstu. Hiša, ki sem jo kupil, je stala šestnajst sto kron. Torej vse na dolg, in baš ta dolg je bil vzrok mnogim nesporazumom in prepričam med menoj in mojo ženo, zlasti pa, ker je ona k hiši prinesla 700 kron in drugih stvari. Posledica temu je bila, da sem začel misliti na Ameriko, kajti moja obrt ni uspevala.

Kako je prišel oče do denarja, da si je kupil zemljo in postavil hišo? In to na prijaznem prostoru, četudi ne v mestu Metliki, le pet minut hoda iz mesta, pri glavni cesti, na prijaznem gričku z lepim razgledom po okolici. Moje oče je bil tega tako vesel, da sam ni vedel kaj bi počel. Pomladil se je bil za deset let ali več, ker je končno imel svojo hišo. Prej je moral vedno plačevati najemnino in biti v večnem strahu, kdaj ga vržejo na cesto, kar je strašno bolelo. Zato sedaj toliko veselja: imeti zavest, da si v svoji hiši! Razume se, da se je vse delo izvršilo s pomočjo mestne hranilnice in posojilnice, ampak to ga ni vznemirjalo. Po jako čudnem naključju je namreč oče prišel do vsote 200 kron, ali nekaj več, dočim se je prej le redkokdaj zgodilo, da bi bil gospodar desetimi ali dvajsetimi kronam.

Nekega dne je prišla v Metliko iz Bušinja vasi k mojemu očetu gospodinja one hiše, kjer sem jaz pred leti služil za pastirja, z važnim sporočilom. Šlo je za prodajo nekega zapuščene vinograda, katerega so Vidakovi uživali in obdelovali, dokler se niso vse trte posušile. Nekeri Amerikanec je hotel tisti vinograd kupiti, da zasadi nove trte. Ker je bila tista zemlja na Vivodini, to je na hrvaški zemlji, so morali iskati v "gruntnih bukvah" v Jaksu na Hrvatskemu lastnika dotičnega vinograda. Pronašli so, da je vinograd bil last nekega Stepana — tako se je reklo pri naši hiši na Božakovem: pri Stepanovih. V knjigi je bilo zapisano, da je tisti Stepan zapustil vinograd na Vivodini svojemu vnuku Juretu Gorniku, mojemu očetu! Končno so se pogodili, odštevisi vse zastale davke in stroške pri kupni ceni, tako da je moj oče dobil omenjeno vsoto denarja, ki jo je vložil v hranilnico v Metliki z namenom, da si postavi hišo, kajti baš takrat je mesto prodajalo nekdanjo graščinsko posest na parceli. Cena parceli je bila 300 goldinarjev ali 600 kron, kdor pa je imel deseti del ali 60 kron, je lahko parcelo kupil. Tistih 60 kron je založil moj brat, onih 100 goldinarjev oziroma 200 kron pa je oče dal zidarstvu mojstru na račun, da mu je postavil hišo. Seveda je hiša imela le dve sobi, v sredi pa vežo oziroma kuhinjo. Pozneje je bilo določeno, da se bo moj brat šel na tisto hišo, ker je po pravici njemu pripadala, kajti zanj je potrošil precej svojega denarja in veliko dela naredil. Bil je preden delavec in delo si je znal dobiti tudi pozimi, ko je precej zaslužil s harmoniko, ker je bil dober muzikant. Tako ni bil nikdar brez denarja. Onih 50 kron, katere mi je dal oče, jih je pozneje brat plačal onemu, ki je dal na posodo očetu. Z bratom sva se vselej razumela, spoštoval sem ga in rad sem ga imel. Leto pozneje se je oženil.

V juliju leta 1911 sem se odločil, da grem v Ameriko in si izposloval potno pravico — V mojem zakonskem življenju v starem kraju se je pripetilo marsikaj neprijetnega. Obrekljivi so si brusili jezike na moj račun, tako da ni bilo mogoče več prenašati. Nočem stvari obešati na "veliki zvon", rečem le to, da so me sodili po nedolžnem, postal sem žrtev razmer. Pozneje, ko sem iz Amerike pošiljal denar, kolikor sem pač mogel, so ob-

rekljivi utihnili, in vse bi bilo dobro, ako ne bi bilo onega pisanja proti meni, ki so ga pošiljali prijazni ljudje moji ženi iz Amerike. Tisto pismo je razdrla najin zakon; tisto pismo, čutim in vem, je bilo vzrok, da je žena prezgodaj šla v grob. Zato rečem: prokleta roka, ki je napisala ono zlobno pismo! Da je bil moj mlajši sin tako surovo ošaben napram meni, je sicer res, da je bila kriva žena, ker je otrokoma vedno pripovedovala o meni, koliko trpi in kako sem jo zapustil, kar so otroci vzeli po svoje. Ni vedela, kako močan vtis bo to napravilo nanje in kakšen vpliv bo imelo...

Sedaj je vse poravnano. Starejši sin Gustav, sedaj star 28 let, gospodari v starem kraju na lepo urejenem posestvu, kateremu sem se odpovedal njemu v prid. Letos v februarju se je oženil z Vrančarjevo Marijo iz Slanve vasi pri Metliki. Mlajši sin je v Ameriki že devet let in živi tukaj na zapadu. Kakor slišim, se je ustall, ima stalno delo in je postal cel Amerikan; čita in piše angleško kakor da bi bil vzgojen v Ameriki in preskrbel si je lastne državljanske pravice. Drugi ožji sorodniki so še vsi pomrli: starši, lani žena, prej bratje, ostala je še ena sestra, ki živi v Braziliji in ima že odrasle otroke. Meni ne gre baš slabo. Imam dve hiši, ki nista bogve kaj, živim dovolj udobno v eni, za drugo pa prejmem petnajst dolarjev mesečne najemnine. Dolgov nimam, imam pa nekaj gotovine v poštni hranilnici za "deževne dni."

Vesti iz Primorja

Prazna stanovanja in lokali. Pred leti je bilo v Trstu večjih praznih tudi do 1.000 stanovanj, trgovskih lokalov in obrtniških delavnic. Najnovejši objavljeni podatki, ki veljajo za oktober 1937 kažejo, da je bilo tedaj v Trstu praznih 478 stanovanj in lokalov z 2959 prostori. Listi, ki poročajo o tem, sklepajo, da se je število praznih prostorov zmanjšalo v prvi vrsti zaradi tega, ker se je gradnja poslopij v zadnjih dveh letih zelo omejila. Po njihovem mnenju bo treba stavbarsko delavnost spet pospešiti, da se ne bi znova pojavilo pomanjkanje stanovanj in lokalov ter povišale najemnine.

Nove vrste glasbila. Znana domača trvdka za glasbila F. Prencisa v Gorici je razstavila tri dni v razstavnih prostorih podjetja "Bottega de l'arte" novo vrsto glasbila, harmonij ameriškega sistema, v katerega je vdelana še harmonika. Glasbilo obsega skupno 222 tipk, ima pedale in pod igralnikom še priročno napravo za uravnavanje zračnega pritiska. Izum je zelo posrečeno delo domačih rok in uma.

Za tajnika krajevne fašistične organizacije v Črnem vrhu pri Idriji je bil te dni imenovan Luciano Di Piazza. Dosedanji tajnik Ugo de Cillia je bil odstavljen.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne sme pozabiti na propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Eden izmed več tovornih avtov, ki jih obratuje zadrzna organizacija Minneapolis Co-op Oil Assn.

H. G. Wells:

Dediščina

Moj stric je bil milijonar — zares! Zapustil mi je vse svoj denar. Vem, da se to danes ne pozna na meni, toda tako je. Bil je pisatelj, pisal je knjige, to je bila moja nesreča. Zato sem zdaj brez sredstev. Kako je prišlo do tega? Pazite!

S štiridesetimi leti je moj stric plaval v denarju. Veliko je podedoval — toda ali mislite, da se je vsaj dostojno oblačil? Kaj še! Po njegovi smrti so našli štiri žepne robce, niti ure ne. Zato pa si je nabavil štiri vagonne knjige, sedel in pisal s polno paro. Spodbudno literaturo, veste, gospodarske utopije in podobno. Sedel je v umazani spalnici halji in pisal "Migljaje državnikom" ali "Izhod v srečo" in takšne reči. Kako je bilo ime mojemu stricu? Vseeno, gotovo niste brali ničesar njegovega, noben človek ni bral, kaj je napisal. Dal je tiskati vse na svoje stroške.

Jaz sem bil njegov najbližji sorodnik. Kadar sem ga obiskal, mi je sanjaril po cele ure o sv. pismu, Brockhausu in sličnem nesmislu. Osrečitev človeštva je bilo njegovo specialno področje. Razen mene ga ni nihče obiskal in tako sem bil vselej deležen v polni meri njegovih zavilih in zasukanih idej. Pozneje je pisal tudi pisma. Predsedniku Združenih držav, predsedniku Francije, Ligi narodov... in kaj vem, komu še!

Ko sem bil predzadnjič pri njem, je bil videč že zelo oslavljen. S tresoč roko mi je ponudil komaj tiskano knjigo. Bilo je najmanj šest sto strani. "Moja politična oporoka," je dejal. "Moja zadnja beseda gluhim narodom. Vzemite in berite!" mi je rekel. "Mogoče bo poglala kali v tvoji duši, ki je ne morem več vzgajati. Zapustil ti bom tudi vsa svoja zemeljska imovina. Uporabljal jo pametno!"

Pri mojem zadnjem obisku ni mogel več vstati. Hitro je propadal, toda njegovo pisateljsko delovanje ga ni zapustilo. "Ali si bral?" je šepetal.

"Vso noč, stric! To je tvoje najboljšo delo!"

Lahno se je nasmehnil. Kmalu je umrl.

Preskrbel sem mu dostojen pogreb, potem sem začel iskati njegovo oporoko. Najprej sem iskal v mejah spodobnosti, toda po dvanajstih urah sem raztrgal prevleko stolov in preproge, vlomil v predale pisalne mize in prevrtil stene. Njegova gospodinja je trdila, da je oporoko zares napisal, toda oporoko ni bilo nikjer. Bržkone jo je stric naredil v času, ko sva bila nekoliko sprta — v začetku se namreč nisva dobro razumela — in v tej oporoki je zapustil vse,

popolnoma vse, neki sestrički napol gluhi in stari presleci.

Divjal sem. Zmerom mi je zatrljeval, da sem njegov edini dedič in jaz sem zato poslušal njegove utopične nesmiselnosti. In zdaj to sramotno razočaranje! Bili so hudi časi zame. Razen dedinolvstva nisem poznal nobene obrti. Pri tem pa sem moral gledati, kako je stara prelica razsipala denar. Najbrže je zaradi nepričakovanega bogastva ponorela, kajti v nekaj letih je razdala ves svoj denar.

Z menoj se je godilo zmerom slabše. Počasi sem moral prodati vse, kar sem imel. Nazadnje sem imel le še meni posvečena dela svojega strica, katerih pa ni hotel nihče kupiti.

V jezi sem brenil knjižno omaro. In veste, kaj se je zgodilo? Iz knjige s šest sto stranmi se je nekaj izmuznilo.

Bila je oporoka.

Da, oporoka mojega strica, v kateri me je postavil za edinega dediča svojega milijona. Knjige seveda nisem bil nikoli odpril, kdo naj bi bral takšno stvar! V svoji ničumnosti je užival v misli, kako se bom zapotopil v njegovo delo in zdajci našel njegovo oporoko, ki me bo osrečila. Toda kdo naj bi slutil kaj takega?

VAŽNO ZA VSAKOGA

KADAR pošiljate denar v stari kraj: KADAR se namenjeni v stari kraj: KADAR šolite hoga in starega kraja:

KARTE za vse izlete

Potniki z našim posredovanjem potujejo najceneje in zadovoljno. Denarne pošiljke izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kursu.

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Za 8.235... 140 Din	Za 8.235... 140 Din
" 5.600... 200 "	" 12.500... 200 "
" 7.200... 300 "	" 25.500... 300 "
" 11.450... 500 "	" 67.500... 500 "
" 22.900... 1.000 "	" 132.500... 1.000 "
" 45.800... 2.000 "	" 267.500... 2.000 "

Navedene cene so podvržene spremembam, kadar je kurs. Pošiljamo tudi denar brezposelnim in brezposelnim v dolžih. V Vašem lastnem interesu je, da pitate našo ceno in pojasnila.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

(Glas Naroda—Travel Bureau)

216 West 18 st. New York, N. Y.

HIŠE NA PRODAJ

Čitatelje "Prosvete" opozarjam na sledečo posvetilo, ki so na prodaj po jako ugodnim pogojem:

V Clevelandu, 2809 Ross Ave., S. E. za dve družini, 10 sob, centralna kurjava, 3 garaže, velik lot. Cene samo \$4500.

13321 Kuhlman Ave., N. E. za dve družini, 6 sob, kopališče, jako ceni

V Youngstownu, O., 1212 Salt Springs Rd., trgovsko poslopje, velik prostor za trgovino, 6 sob, kopališče, centralna kurjava, 2 garaže.

Za pojasnila in obniti na: MARY PETROVICH, 253 E. 151st St., Cleveland, Ohio.

POSUŠAJTE

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU

Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P. M.

Station WWAE — 1290 kilocycles

George Gornik (Bellingham, Wash.):

Iz preteklih dni

(Nadaljevanje in konec.)

Prvi maj leta 1902! V Trstu je vse delo počivalo. Vse prodajalne so ostale zaprte. Delavci so korakali po mestnih ulicah in manifestirali svojo zavednost. Vršili so se veliki, impresivni delavski pohodi z rdečimi zastavami na čelu, vmes pa nebroj rdečih banderov. Prepevali so navdušujoče delavske pesmi in v lepem miru zaključili prvomajске manifestacije. Slišali so se vzpodbudni govori, policija pa je ostala mirna, izživanja nobene-ga.

V Trstu nisem nikjer in nikdar opazil dolgočasje. Obrekovanja med sosedi nisem opazil. Vse je šlo vzorno naprej, sproščeno, zapu-pno, vzajemno, kakor bi človek opazoval rajajočo skupino zadovoljnih otrok. Lepo je bilo v Trstu, kakor nikdar in nikjer več pozneje. Tričkan presene mar-sika, je potrpečljivo razumen in ti velikodušno odpusti vse tvoje

napake, razen ene: ovaduštvo, špionažo, stoopligonstvo, la spia. Za Tričkana ni večje sramote kot pečet špiona ali spia. Zato je Tričkan ne bo nikdar ovadil ne bosau ne policiji, sploh nobeni oblasti, magari te zaloti na lastnem imetju ali posestvu, ali pa če je celo sam fizično napaden. Kratkotomalo: v takih slučajih bo Tričkan sam sodnik, takrat pa se ga čuvaj! Špion ali spia nima v Trstu obstanka, kajti vsa okolica hitro izve in cestna otročad ga hitro našene s kamenjem in vpije: "Guarda la spia!"

Nekega dne sem videl dva policaja, ko sta tirala nekoga v zapor. Iz gruč ljudi, ki so opazovali ta prizor, je nekdo zavpil: "Porco d'ur spia!" Aretiranec se ozre v smer, odkjer je priletela psovka in brž odgovori: "E vero san ladro, ma mai ga fato la spia!" (Priznam, da sem tat, ampak nikoli špion.)

V Trstu sem bil vsega skupaj

približno deset let. Uposlen sem bil pri nekem Nemcu. Tam se je govorilo le nemško, kajti tisti mojster sploh ni najel nikogar, ako ni znal nemški. Tako sem se hkrati priučil dveh jezikov: italijanskega in nemškega. Nemščino sem še v metliški šoli nekoliko zapopal: in potem v Zagrebu pri mojem mojstru, ker je bila njegova žena Nemka oziroma nemška Čehinja. Moj mojster pa je bil sivočasno pri pionirskem regimentu v Dunajskem Novem mestu (Wiener Neustadt), kjer se je seznanil s svojo bodočo ženo, ki jo je po končani vojaščini vzel seboj na Hrvačko. Medseboj sta vedno govorila le nemško, kajti nji je šlo precej trdo s hrvaščino. Svoje otroke je vzgajala v nemškem jeziku, ampak otroci so ji odgovarjali v hrvaščini, pa se je vedno jezila: "Du ferlikaste Frocen, wirst nicht deutsch sprehen?" Otroci pa: "Neču, nemogu, ne možem nje-mački!" Vselej me je poslil smeš ob takih prizorih, kajti ta dvojjezičnost se mi je zelo dopadla.

Leta 1908 sem se oženil. Ze

Pogled na ribiške ladje v pristanišču Seattle, Wash.